

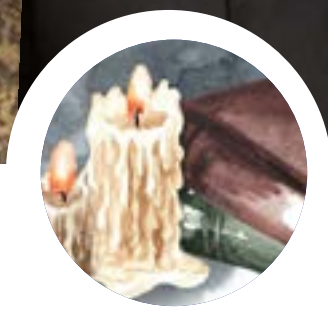
הם זועקים ומתחננים, יהודים יקרים,

למה לא
התאמצתם יותר
לבוא וללמד גם
אותנו?

"הוא היה אברך
חכם ומוכשר,
מוצלח, אבל
עדיין לא
האמנתי שהוא
ימסור שיעור.
למה? כי הוא
היה מגמגם..."

/// עמוד 15

**אמא צריכה
להיות
אמא - עם
כל החום
והרגש של
ה'יידישע
מאמע'**

/// עמוד 9

אתה יודע למה
אברכים רבים
כל כך נשברים
בהגיעם לגיל
24-25?

/// עמוד 6

**הסברתי לשומר
שלא באתי לבקש
כסף. אני כאן רק
כדי לקחת את
הדרכון שלי**

הג"ר יוסף ברמן, נכדו חביבו
של רבינו הגה"צ רבי יעקב
גלינסקי זצ"ל, על אמונה יוקדת
בהקב"ה בכל מצב ובכל זמן

/// עמוד 2

**"הסברתי לשומר שלא באתי
לבקש כסף. אני כאן רק כדי לקחת
את הדרכון שלי שנפל לי, ואני
חושב שאולי הוא נפל כאן. בלי
הדרכון אני לא יודע מה לעשה...
הוא חייב להכניס אותי כדי לאפשר
לי לחפש את הדרכון!"**

הג"ר יוסף ברמן, נכדו חביבו של רבינו הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, על אמונה יוקדת בהקב"ה בכל מצב ובכל זמן

אליעזר (לייזר) רוט

את שנות ילדותו ובחרותו עשה הג"ר יוסף ברמן, בצלו של הסבא הגדול, רבינו הגר"י גלינסקי זצוק"ל. מאז ועד עתה הוא צועד לאורו, ופיו אינו פוסק מלחזור בכל עת מצוא את מיטב הווארטים, המשלים, הרעיונות, וכמובן הסיפורים המאלפים ששמע מפי סבו.

אמו של הרב ברמן הלא היא הרבנית ברמן תחי', בתו הגדולה של רבי יעקב. גם לאחר נישואיה התגוררה בקרבת הוריה, ובהמשך כשעברה דירה בשל אילוצי המקום והזמן, הטרחה רבי יעקב גלינסקי את עצמו ועבר גם הוא דירה בעקבותיה בתוך בני ברק, כדי להיות קרוב אליה ולילדיה.

"סבא היה מתפלל שחרית כוותיקין", מספר הנכד בשיחה עם 'בית היין', "בשבתות הוא היה חוזר הביתה, עושה קידוש ויושב לסעודת שבת, ולאחר מכן היה יושב ללמוד כדרכו בקודש. כשהגיע השעה שבה אנחנו היינו סועדים את סעודת השבת, לאחר שהתפללנו שחרית מאוחר יותר, הוא היה בא לביתנו, יושב עם הורי שיחיו, ואיתנו, הנכדים, ופיו היה שופע סיפורים ומשלים למכביר.

"אלו זיכרונות הילדות שלי", הוא מוסיף, "ואני מודה ומהלל לקב"ה על כך שזכיתי לגדול בצלו של סבא, שהיה משפיע עלינו יראת שמים בכמויות נדיבות, עם תמימות בעבודת ה' ועם הערכה אינסופית לתורה וללומדיה".

גם אחרי נישואיו הרב רבי יוסף, קרוב מאוד לסביו, הביקורים היו תכופים מאוד וגם השיחות הטלפוניות.

אין זה פלא, אם כן, שכשאנחנו מתקשרים אליו ומבקשים לשמוע כמה משלים ורעיונות מאת הסבא, המתאימים לימי בין המצרים, לא היה צריך הנכד אפילו לחשוב לרגע ולהכין את עצמו. הוא שופע אמרות טהורות ומחזקות ששמע מפיו של הסבא, ומוכן להוסיף עוד ועוד ככל שנבקש.

"האמת שסבא היה איש מאוד מעניין, עם ניגוד מאוד חזק לכאורה. מצד אחד הוא היה אפוף צרות. מגיל צעיר הוא התייתם בשואה, נדד למרחקים, הועבד בכפייה בסיביר,

לאחר מכן התגלגל במחנות פליטים, סבל רדיפות גם בארץ, וגם לאחר שבא אל המנוחה והנחלה קפץ עליו רוגזם של בניו היקרים, שני בנים שכל בחייו.

"היו לו את כל הסיבות שבעולם להיות בדיכאון עמוק ומתמשך. אנשים רבים שחוו את המצבים הללו אכן שקעו בדיכאון, אבל הוא לא רק שלא שקע בעצב ובדכדוך, אלא שתמיד היה שמח ומאושר.

שאלתי אותו: "סבא, איך אתה מצליח? איך אפשר להתנער מכזה אבל?"

"ענה לי סבא ברוב חכמתו תשובה ניצחת ומלאה אמונה פשוטה ותמימה. "הקדוש ברוך הוא הציל אותי מגיא צלמות, זיכה אותי לשאת אשה, להקים בית ולהביא לעולם לא פחות מ-13 ילדים.

"אני שואל אותך נכדי היקר, אם היה הקב"ה נותן לי רק 11 ילדים, הייתי בא אליו בטרוניה? אם שני בני אלו לא היו נולדים בכלל, היתה לי סיבה לכעוס על הקב"ה חלילה? בוודאי שלא. 11 ילדים זה בהחלט מספר מכובד לכל הדעות, זאת משפחה לתפארת.

"בא הקב"ה והוסיף לי עוד שני אוצרות יקרים על אותם 11, הוא נתן לי שני ילדים נוספים, צדיקים ויראים, ילדים שאהבתי אותם אהבה עזה והחיו את נפשי ממש.

"אז בגלל שהם ניתנו לי ל-50 שנה בלבד, אני צריך להתלונן? אדרבה, אני צריך לשמוח ולהודות לקב"ה. אני צריך לומר לו יישר כח! הוא נתן לי אוצרות כאלו יקרים והשאיר אותם אצלי במשך עשרות שנים!!! ככה אני מסתכל על זה."

העז יצא חתוק

"לא זו בלבד", ממשיך הנכד רבי יוסף לספר. "לסבא היה סיפור שהוא תמיד היה מספר, ושמונו למד מוסר השכל חזק מאוד לכל מאורעות החיים.

"כשהייתי צעיר לימים, גדלתי בבית מלא כל טוב", סיפר סבא, "מצבה הכלכלי של משפחתי היה טוב יותר ממצבם של רוב היהודים בפולין, ארץ מולדתי.

"ובכל זאת, החלטתי להרחיק נדוד ולהגיע עד ביאליסטוק, כדי ללמוד תורה בשיבת נובהרדוק. כשפרצה המלחמה, באו הרוסים ולקחו אותנו בשבי, אסרו אותנו ושלחו אותנו לסיביר.

"במשך שנים הייתי שם, בסיביר הקפואה, עברתי מה שעברתי והתקופה לא היתה קלה בכלל", הוא סיפר, "בכל אותה תקופה היה משהו שהפריע לי. משהו שלא הבנתי. הרי אני הקרובתי קרוב עצום, עזבתי את משפחתי ואת התנאים הטובים, הרחקתי ונדדתי למקום תורה כשעל הדרך ויתרתי על הנאות העולם הזה.

"במקום שמשמים ישלחו מלאכי רחמים שילוו אותי לכל מקום, במקום שישפיעו עלי שפע טובה וברכה, שלחו אותי לסיביר. זו תורה וזו שכרה???"

"אבל אחרי שנים, כשיצאתי מסיביר, התברר לי שברחבי אירופה כולה מתנהלת מלחמה איומה ושמיליוני יהודים נלקחו להשמדה, בכללם גם הורי וכל בני משפחתי. הבנתי שמי שנשאר בביאליסטוק לא נשאר בחיים. הנאצים הארורים

רצחו את כולם.

"פתאום הבנתי שאכן ליוו אותי מלאכי רחמים, כשלקחו אותי לסיביר נתנו לי את חיי במתנה.

"מאז למדתי לדעת שכל מה שהקב"ה עושה איתי זה לטובה. גם אם אני לא רואה, גם אם אני לא מרגיש את זה כרגע, אני יודע ומאמין ובטוח שהקב"ה חשבה לטובה ואני מודה לו בכל לבי".

לא נשאר חייב

"את הרעיון הזה היה סבא זצ"ל מסמיך לסיפור של רחל ולאה. הרי לאה כעמדה ללדת ילד שביעי, עשתה חשבון שאם כך לרחל יהיה רק בן אחד והיא תהיה פחותה מהשפחות, עמדה וביקשה רחמים ונולדה לה דינה.

" ע ב ר ו

שנים, ותצא דינה לראות

בבנות הארץ ואירע

מעשה שכם בן חמור.

לכאורה היתה לאה

צריכה לתהות ולשאול,

זו תורה וזו שכרה? זה

השכר שלי? הרי אני

התחננתי שזו תהיה

בת כדי לרחל

יהיו שני בנים,

למה זה מגיע לי?

"לא זו אף זו,

כתוב במדרש

ש ד י נ ה

נ ת ע ב ר ה

וילדה בת

ש ה י ת ה

בתו של

ש כ מ ,

ו ה י ו

"על זה אומר

התנא באבות:

נאמן הוא

בעל מלאכתך

שישלם לך שכר

פעולתך. לא

משנה אם אתה

רואה את זה או

לא, את השכר שלך

אתה תקבל, על זה

אין שום ויכוח".

השבטים מרחקים אותה ולא רצו את קרבתה כי הוא בתו של שכם בן חמור. עד כדי כך שיעקב אבינו נאלץ לשלח אותה עם הקמיע שקשר לצווארה כידוע.

"זה השלב שבו לאה אמורה לצעוק על מה עשה ה' ככה ומה חרי האף הגדול הזה. הרי אני ויתרתי וביקשתי והתחננתי שיהיה לאחותי טוב ולמה בדיוק בילדה הזאת לקיתי כל כך בכזאת צרה גדולה?

"אבל סופה של הילדה, שהיא הפכה לבת בית אצל פוטיפר והיא אסנת בת פוטיפרע שאותה לקח יוסף לאשה וממנה נולדו לו שני בניו מנשה ואפרים.

"ומה אומרת התורה על מנשה ואפרים? כראובן ושמעון יהיו לי. הם הפכו להיות שני שבטים. כלומר, לאה ויתרה על שבט אחד, השבט השביעי וקיבלה בתמורה שניים! שמונה שבטים באו מלאה, גם ששת הבנים שלה ושם שני הבנים של יוסף שהיו הנינים שלה.

"ואיך התגלגל כל זה, דווקא ממעשה שכם ודינה, דווקא מזה שהשבטים ריחקו את בתה של דינה, דווקא בגלל כל מה שהיה לכאורה רע, משם בא השכר הגדול וללאה שזכתה ששני שבטים שלמים נוספים מעם ישראל יצאו מזרעה...

"על זה אומר התנא באבות: נאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך. לא משנה אם אתה רואה את זה או לא, את השכר שלך אתה תקבל, על זה אין שום ויכוח".

שווה להשאיר אצלו

"עוד היה סבא אומר בעניין זה, שגם אם נראה לנו שהקב"ה לא שילם לנו את השכר, עדיין זה משתלם.

"הוא היה מטעים את הדברים בסיפור שאירע עמו בצעירותו, עוד לפני המלחמה. סבא היה מרכז את פעילות הת"ת בישיבה, כל העזרה לחתנים סיוע ברכישת ביגוד ובמימון הוצאות החתונה.

"לשם כך הוא היה צריך לגייס כסף, וחלק ניכר מהפעילות של גיוס הכספים היתה מתבצעת כמוזבן ביום הפורים.

"היה שם בביאליסטוק יהודי עשיר מאוד", סיפר סבא, "שאמרו עליו שהוא נותן לכל מי שפושט יד בפורים, סכום מכובד מאוד של 50 רובלים. אבל כמוזבן שהוא נותן לכל אחד רק פעם אחת, אי אפשר לבוא אליו כמה פעמים באותו יום.

"החלטתי שאני אבוא אליו מוקדם בבוקר, קודם כל נקבל את הנתינה ההגונה של 50 רובלים, ולאחר מכן נראה מה לעשות אולי אוכל לקבל פעם נוספת...

"הגעתי בבוקר, נכנסתי לבית, הוא קיבל אותי בחביבות ובכבוד, שמע את בקשתי ונתן לי 50 רובלים. שרנו ושמחנו והחלטתי שאני עושה תרגיל קטן... התכופתי ארצה כאילו כדי להרים משהו, ואפשרתי לדרכון שלי להחליק מהכיס על הרצפה.

"יצאתי מביתו והמשכתי להתדפק על דלתות של יהודים

"כשיצאתי משם, אמרתי לחברים, אתם רואים? כשאתה נמצא בביתו של עשיר נדיב, תמיד כדאי לשכוח שם משהו, להשאיר אצלו משהו. הנה, ראו והיוכחו! אני השארתי אצלו את הדרכון וקיבלתי עוד 50 רובלים.

"ועכשיו צריך לעשות קל וחומר. אם אצל העשיר הנדיב שהוא בשר ודם, ויש גבול לכסף שלו, ובכל זאת שווה להשאיר אצלו משהו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר כשמדובר בקב"ה בכבודו ובעצמו, שלנדיבות שלו אין קץ, ואין גבול לאוצרות הכסף והזהב שלו, והוא יכול לתת שוב ושוב ולא יחסר לו כלום, על אחת כמה וכמה שכדאי לנו להשאיר אצלו משהו, שהוא יהיה חייב לנו כביכול, כי אם הקב"ה חייב לנו, המשמעות היא שכשהוא יחזיר לנו את החוב, זה יהיה עם תוספת כהנה וכחנה.

"על זה היה מרנא החפץ חיים הקדוש אומר: כשיש אמונה, אין קושיות, וכשאין אמונה חלילה, אז אין תירוצים... מי שמאמין, אין לו קושיות בכלל. הוא יודע בוודאות גמורה שהכל מאתו יתברך, ושמאתו לא תצא הרעות. זה נכון לאדם הפרטי וזה נכון כמוכן גם לכלל ישראל, גם כשעבר עלינו מה שעובר, גם כשאנחנו מתאבלים על חורבן הבית ועל הצרות שאירעו לעם ישראל במשך הדורות, אנחנו צריכים לדעת ולזכור היטב, שכל מה שעושה הקב"ה הכל טובה, ואנחנו יודעים שיום יבוא וגם נוכל לראות בעינינו שהקב"ה מנהל את עולמו בחסד וברחמים, גם אם לא תמיד החסדים גלויים לעינינו".

אחרים, ורק אחרי כמה שעות חזרתי לביתו של העשיר. "השומר בפתח ראה את הבחור נמוך הקומה ומיד זיהה אותי, כמה עוד בחורים יש שהם נמוכים כל כך???" "היי אתה", הוא קרא לעברי, "כבר היית כאן היום, אתה לא יודע שכל אחד מקבל רק פעם אחת 50 רובל? אין לא יכול להיכנס שוב!".

"הסברתי לשומר שלא באתי לבקש כסף. אני כאן רק כדי לקחת את הדרכון שלי שנפל לי, ואני חושב שאולי הוא נפל כאן. בלי הדרכון אני לא יודע מה אעשה... הוא חייב להכניס אותי כדי לאפשר לי לחפש את הדרכון!

"השומר הבין את חשיבות העניין, והכניס אותי פנימה, ומיד כשהגעתי פנימה זיהה אותי בעל הבית העשיר ואמר לי, הו... הנה אתה. איבדת את הדרכון שלך פה. הנה מצאנו אותו ושמרנו אותו בצד. הא לך הדרכון, תיזהר שלא לאבד אותו...

"אדהכי והכי כבר אמרתי כמה דברי תורה, ושרנו ורקדנו עוד קצת, ובעל הבית הושיט את ידו ונתן לי 50 רובלים נוספים... הסברתי לו שהוא כבר נתן לי בפעם הקודמת, אבל הוא התעקש... "אם כבר הגעת לביתי פעם נוספת, כנראה שגם מגיעה לך נתינה נוספת של 50 רובלים נוספים.

"אין צורך לומר שלא התעקשתי יותר מדי, ואחרי שהעשיר הפציר בי קצת, פשטתי את ידי ולקחתי את הכסף בשמחה גדולה.

הצטרפו גם אתם וקבלו ישירות למייל שלכם את מגזין אחינו לחינוך ותורה 'בית היין'

לחצו כאן

או שלחו מייל לכתובת
dirshu@dirshu.co.il

**אתה יודע למה
אברכים רבים
כל כך נשברים
בהגיעם לגיל
24-25? בגיל
זה מגיעים
לרגע של
אמת, ועושים
חשבון נפש:
למה הגעתי?!
ואז, מגיעים
למסקנה
שהיו צריכים
לדעת בגיל
הזה לפחות
את שמות
המסכתות
הנלמדות
בישיבות,
אם לא יותר,
ולמעשה לא
יודעים מאומה**

הרב שלמה לורניץ על הבריה התיכון - לימוד התורה של מרן הגרא"מ שך זצוק"ל

ריכוז מעבר לכל דמיון

כח הריכוז שלו בלימוד התורה היה מעבר לכל דמיון, וזאת גם בימי זקנה ושיבה. הוא היה מסוגל לדבר עם אנשים ובו בזמן לחשוב בלימוד. סיפר לי נאמן ביתו הרב יחזקאל אסחייק שפעם ישבה אצל מרן אשה אחת זמן רב. התפלאתי מאד, מדוע מרן מבזבז את זמנו כך. כאשר הבחין מרן בתמיהתי, אמר לי "מה אתה מתפלאת, דע לך שכל הזמן מחשבותי היו נתונות בלימוד."

מרן הקדיש זמן רב הן לענייני ציבור והן לענייני הפרט, מעולם לא השיב פני איש ריקם (מלבד בזמן שהכין את השיעור), ובכל זאת הספיק להיות שקוע בלימוד יומם ולילה, ולחבר את חיבוריו הגדולים. למרות כל ההפרעות בזמן הכתיבה המשיך מיד היכן שאחזו ללא מחיקות.

לעיתים נכנסתי אליו, והוא לא הרגיש בי, כיון שהיה שקוע כל-כולו בלימוד. כאשר עמד לעבור מדירתו הישיבה לדירה חדשה שנבנתה בעבורו, הדירה הישנה כבר הוצעה למכירה. הקונים הגיעו וביקשו לראות את הדירה, באותו הזמן בו מרן ישב ולמד בחדרו. מובן שהקונים נמנעו מלהיכנס לאותו חדר, כדי שלא להפריעו מלימודו, אך בני הבית הבהירו להם, שכיון שמרן שקוע בלימוד, אפשר להסתובב בחדר ללא חשש מבלי שירגיש בהם.

סיפור מאפיין הוא, כיצד נבחר מרן לשמש כראש ישיבה עוד בהיותו צעיר לימים. היה זה במקום נופש, באסיפת גדולי התורה. הגאון רבי חיים עוזר והאדמו"ר מקרלין היו בעיצומה של שיחה, והנה מתפרץ אדם צעיר אל החדר, היה זה מרן, ופונה מיד אל ר' חיים עוזר: "יש לי תרון לקושיה שהעלינו אתמול"..." גדולי התורה שנכחו במקום, מחו: היתכן ש"אינגל" (נער) צעיר מתפרץ ללא כל רשות, כשגדולי הדור נמצאים

מרן הגרא"מ שך זצוק"ל נשא בעול הציבור ובעולם של יחידים אין ספור בעולם כולו, אך תמיד חשתי, כי העיקר אצלו הוא לימוד התורה, העולה לאין ערוך על כל שאר עיסוקיו הרבים. תמיד נהג להדגיש, כי צריך להשקיע בלימוד את כל הכוחות -"הארעווען אין לערנען". עמל בתורה - הוא הדבר החשוב ביותר בחיי האדם. ידועים דבריו, שהעבירה הגדולה ביותר היא להיות 'עם הארץ'.

מרן סיפר לי, שבהגיעו לגיל בר-מצוה כבר היה בישיבה, ולא עלה על דעתו להפסיק את לימודו ולנסוע הביתה. חגיגה הבר-מצוה שלו התבטאה בעליה לתורה שקיבל באותו יום, ותו לא. שהרי בר-מצוה אינה מתבטאת בחגיגה. הנער חתן הבר-מצוה, צריך לקבל על עצמו בעיקר להמשיך ללמוד ביתר שאת וביתר עז. קבלת עול המצוות מחייבת את הנער ללמוד יותר מכפי שלמד קודם שהיה מחוייב במצוות.

אהבת התורה של מרן לא היתה מופשטת וערטילאית. הוא אהב את התורה אהבה עזה, כדרך שאדם אוהב את בנו יחידו, ואף יותר מזה.

כאשר לעת זקנה נחלשה ראייתו עד מאוד ולא היה מסוגל לראות את האותיות שבספר, הציע הגר"מ פיינשטיין לשלוח לו מאמריקה מכשיר אופטי מיוחד, שכאשר מניחים אותו על הספר מופיעות עליו האותיות בצורה מוגדלת מאד. מרן סירב להצעה זו, באומרו: "איני מסוגל ללמוד בצורה כזאת, כשאני לומד אני צריך לחבק את הספר". מי שזכה לראות פעם באיזו הארה ושמחה החזיק מרן את הספר בשעת הלימוד, הבין...

הרבנית ע"ה היתה אומרת, שלא זכור לה לילה שמרן ישן בשקט. מידי פעם קפץ מהמיטה, כדי לעיין ברשב"א או ברמב"ם. הרבנית ידעה, שכאשר מצב רוחו של מרן ירוד, הרי זה משום שמטרידה אותו קושיא, וכאשר הצליח ליישבה, לא היה גבול לאושרו. מרן אף העיד על עצמו, כי בשעה שמטרידה אותו קושיא חייו אינם חיים: "איני יכול לאכול, איני יכול לישון, ואיני מסוגל להתפלל".

האדם. בהנחת אבן הפינה לבית הכנסת 'דברי שיר' של צא"י בני ברק אמר מרן "לא די במה שנלמד את הש"ס, עלינו להגיע לכך שהש"ס ילמד אותנו" דבר עמוק הוא. יש אנשים שלומדים אבל הגמרא והלימוד אינם משפיעים עליהם. "חכמה בגויים תאמין, תורה בגויים אל תאמין", התורה, שלא כמו שאר החכמות, צריכה לשנות את האדם ולבנותו.

בשיעור האחרון של הזמן' בקשו התלמידים שיגיד להם דברי חיזוק. שאל מרן: "על מה אתם רוצים שאדבר?" ענו התלמידים: "אנו מחכים לחיזוק לקראת בין הזמנים".

נענה מרן ואמר: "תמיד נתקשיתי בתפילת רבי נחוניא בן הקנה. רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו. בכניסתו היה מתפלל שלא יארע דבר תקלה על ידו, וביציאתו היה נותן הודאה על חלקו. בכניסתו לבית המדרש היה מרבה בתפילה 'שאר עיני במאור תורתך... ותצילני מכל מכשול וטעות... שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא... ושמחו בי חברי... גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך וכו'. דבר זה מובן מאד, צריך להרבות בתפילות בכניסתו לבית המדרש, שיזכה לאמיתה של תורה ולא יכשל בטעות וכו'.

אם כן, לכאורה, קל וחומר הוא שביציאתו מבית המדרש היה צריך להרבות בתחנונים, שהרי הוא יוצא עתה ממקום קדוש אל הרחוב, רחוב מסוכן ומלא מכשולים, ה' ישמרנו. ואילו רבי נחוניא בן הקנה, ביציאתו מבית המדרש פותח בשיר ובהודאה, ולא בתפילה ובתחנונים 'מודה אני לפניך ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות... שאנו משכימים והם משכימים... אנו עמלים והם עמלים... אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי עולם הבא והם רצים לבאר שחת וכו'. מדוע בחר עתה בשיר ובהודאה, ולא בתפילות ובתחנונים, בעמדו על מפתן הסכנה היותר גדולה?

התירוץ הוא - אמר מרן - אדרבה ואדרבה! מכיון שהרחוב כל כך מסוכן, לפיכך בחר רבי נחוניא בדרך השבח וההודיה. ודאי שצריך להתפלל לפני שהולכים לרחוב, אולם תפילה בלבד אינה מספקת, כיון שהסכנה כל כך נוראה...

רבי נחוניא הראה לנו את הדרך כיצד להתמודד עם סכנת הרחוב. עצור והתבונן, מה אנחנו ומה הם. עכשיו, בעודך עומד בבית המדרש, בטרם עברת את המפתן, עמוד וחשוב חשבוננו של עולם, לאיזו מגמה ולאיזו מטרה אנו משכימים, ולאיזו מטרה הם משכימים, לאן אנו רצים ולאן הם רצים, מהי תמורת העמל שלנו, ומהי תמורת העמל שלהם... וכשתזכה להתבונן בדברים אלו לאשורם הרי ממיילא ישתפכו מפין השיר וההודאה לבורא עולם 'ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות', רק לאחר שהדבר ברור לך, הנך במצב שתוכל - בדיעבד - לצאת לרחוב, כאשר ההתייחסות שלך לאנשי הרחוב היא מלמעלה למטה, במבט של 'נעבאך', כמה הם מסכנים..."

"אמנם פשוט, כי בלי סייעתא דשמיא אי אפשר להצליח כלל, ודאי יש להרבות ולהתפלל בעומדנו לפני 'בין הזמנים' אשר סכנתו עצומה, אבל עיקר העיקרים הוא להתבונן עתה, בעומדנו בבית המדרש, להבין את האשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, ואז בעזרת ה' נזכה שלא נקבל כל השפעה מהרחוב ומהמונים". (נמסר לי ע"י בני-תלמידו רבי יצחק)

(מתוך הספר 'במחיצתם')

ומשוחחים ביניהם? אך ר' חיים עוזר הגיב: "אין זה מחמת חוסר דרך ארץ, אלא כשהוא שקוע בלימוד, הוא אינו רואה איש לפניו. הוא רואה אך ורק את התורה שהוא עוסק בה"... האדמו"ר מקרלין התפעל מאד, ואמר: "ראש ישיבה כזה אני צריך בישיבה שלי". כך התמנה מרן לראש ישיבה בפעם הראשונה, בישיבת קרלין.

בהזדמנות שח לי: "אתה יודע למה אברכים רבים כל כך נשברים בהגיעם לגיל 25-24? בגיל זה מגיעים לרגע של אמת, ועושים חשבון נפש: למה הגעתי?! ואז, מגיעים למסקנה שהיו צריכים לדעת בגיל הזה לפחות את שמונת המסכתות הנלמדות בישיבות, אם לא יותר, ולמעשה לא יודעים מאומה, כי גם את אותם דפים שלמדו בעיון, והיה להם סיפוק שחידשו בהם חידושי תורה, כשמגיעים לגיל זה מרגישים שהחידושים הללו לא היו חידושים, ולא היה כדאי לבזבז זמן רב כל כך בשבילם, והם מתאכזבים מדרך לימודם".

כדי להמחיש לי את ירידת הדורות, סיפר לי מרן על גדול אחד שחי לפני 130-120 שנה וחבר ספר חשוב (לצערי שכחתי את שמו ושם ספרו), וכך כותב בהקדמתו: "בדורות שקדמו לי, כששאלו שאלת רב, היה פוסק רק אחרי שעבר על כל הש"ס, וזאת מפני שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר. לצערי, אני אינני מסוגל לכך, וכששואלים אותי שאלה בהלכות שבת, אני עובר רק על מסכת שבת, עירובין ושאר הסוגיות הקשורות למסכת שבת. כששואלים אותי באיסור והיתר, אני עובר רק על מסכת חולין, ושאר הסוגיות השייכות לאיסור והיתר".

"ואני" - אמר מרן - "לצערנו ולבושתנו, כאשר שואלים אותי שאלה, אילו לא היה משנה ברורה, אפילו דיני 'אשר יצר' לא הייתי יודע... איני יכול לפסוק לא מהש"ס, לא מהשולחן ערוך ולא מכל מקום אחר, אלא רק מהמשנה ברורה. זאת אומרת, שהיום אנחנו לא יודעים שום דבר".

מרן היה סבור, שאיכות הלימוד בדורנו מצביעה על ירידת הדורות. לעומתו דעתו של הרב מפוניבז' היתה, שדורנו עולה על הדור הקודם. הוא אמר שבישיבת פוניבז' שבליטא לא היו תלמידים שהצטיינו בהתמדה, ביראת שמים, ואולי גם בידיעת הש"ס, כפי שיש בפוניבז' של היום.

התורה מעצבת את האדם

בהזדמנויות רבות היה מרן מצביע על כך, שקביעות עתים לתורה היא זו שהחזיקה את האיש היהודי בכל הדורות. בסיום הש"ס של 'הדף היומי' בשנת תשמ"ג אמר מרן: "יהודים חיו בלי ד' אמות קרקע תחת רגליהם. שום דבר מדיני לא היה לנו, רק גלות, גלות וגלות. כל האומות אינן יכולות להתקיים כך, אומות רבות - אבד זכרן ועברו ובטלו מן העולם, עד אשר אפילו שמוותיהן לא יזכרו ולא יפקדו, כשאין להן אדמה משלהן - חדלות הן מלהתקיים. ואילו אנחנו, אלפי שנים בגלות בלי אדמה משלנו, ואנחנו חיים וקיימים! אין זאת אלא מפני שאנחנו עם מיוחד, 'עם לבדד ישכון', עם של 'אל תקרי הליכות אלא הלכות'".

אולם מרן היה מוסיף, כי לא די בכך שבאים לשיעור ולומדים כדי 'לצאת ידי חובה'. לימוד אמיתי הוא לימוד המעצב את דמותו של

אמא צריכה להיות 'אמא'

**- עם כל החום והרגש של
ה'יידישע מאמע', ללמד את ילדיה
איך מברכים בכוונה, להקנות להם
את חשיבות עניית ה'אמן' להראות
לילדיה את גודל חביבות התורה
בעיניה ועד כמה שהיא מחכה להם
בשובם מן החיידר בשמחה ובחיוך.**

סיפורים מכלי ראשון כפי שנמסרו מפי הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה מידי יום שלישי באשמורת הבוקר

אמא יהודיה צריכה לדעת שיש לה חלק עצום בחינוך ילדיה. "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אימך..." האב לומד עם הבנים, אבל האמא - היא זו שנמצאת בבית והיא הדוגמא האישית הטובה ביותר לזיתור, לתפילה ולחשיבות התורה והמצוות.

הילדים החמודים רואים את האמא בתמידות, מה היא עושה, איך היא עושה ומה חשוב לה באמת. ומה שהם רואים - זו שאיפתם, הרי היא הדמות שלהם.

אמא צריכה להיות 'אמא' - עם כל החום והרגש של ה'ידישע מאמע', ללמד את ילדיה איך מברכים בכוונה, להקנות להם את חשיבות עניית ה'אמן' להראות לילדיה את גודל חביבות התורה בעיניה ועד כמה שהיא מחכה להם בשובם מן החיידר בשמחה ובחיון.

דמעות שהופכות ליהלומים

בהיות הגאון רבי מאיר שפירא - מהר"ם מלובלין זיע"א ילד קטן, שכרה אמו עבורו, את המלמד הכי משובח שמצאה. אמנם באמתחתה לא היו כלל מעות להעניק למלמד מובחר זה כדי שילמד את בנה תורה, אולם היא

לא היתה מוכנה לוותר על לימוד התורה של ילדה - מאירק'ה הקטן.

הלכה צדקת זו ומכרה את כל תכשיטה. בכסף שקיבלה תמורת הזהב, שכרה מלמד דרדקי שילמד את בנה בכל בוקר. היתה אמו של מאירק'ה, יושבת בצד ומאזינה לקולו הצלול של מאירק'ה הלומד את הגמרא בנעימה עריבה עם המלמד.

באחד הימים. אתא בוקר, הגיעה שעת הלימוד והמלמד לא נראה באופק. ישבה האמא ובכתה. מחכה ובוכה. בוכה ומחכה. תמה הילד ושאל את אמו: "אמא, מדוע את בוכה? כי המלמד לא יגיע היום? אז אלמד יום אחד פחות עם המלמד..."

"לא בני", אמרה האם ומחתה עוד דמעה מתגלגלת. "כל יום שעובר אינו חוזר! חבל על כל רגע שאינו מנוצל ללימוד", ושוב דמעות ללא הפוגה.

הדמעות הללו מעולם לא יבשו. הן הוסיפו לנטוף בכל יום מחדש וחלחלו לליבו הזך של מאירק'ה. הן חדרו למעמקי הנפש ונותרו שם לעד. דמעות המספרות את סיפורה של האם המקריבה את כל אשר לה, למען לימוד התורה של בנה יחידה. מעולם לא רכשה דבר מה לעצמה, כי אם למאירק'ה שלה. דמעות אלו שהורידה הן המספרות את חשיבותו של כל רגע המוקדש ללימוד התורה.

הלך וגדל הילד והפך למהר"ם שפירא! הגאון המפורסם רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א, מייסד וראש ישיבת "חכמי לובלין" הנודעת לתפארה. והוגה הרעיון העולמי - ה"דף היומי".

בכל מקום יושבים יהודים, אחים. בארץ ישראל ובגולה ולומדים מדי יום את אותן דף הגמרא. הלבבות היהודיים מקרבים, מתאחדים, ומדי שבע וחצי שנים חוגג כל העולם היהודי את סיום הש"ס של הדף היומי.

שנים חלפו מאז אותו יום של דמעות, ואמו של המהר"ם מלובלין נסתלקה לעולם שכולו טוב. ויהי יום והיא נגלית בחלום לחברתה. דמותה אפופה וכתר עטור יהלומים על ראשה.

"היודעת את?" לחשה הנפטרת בחלום, "בכל יום ויום שהעולם היהודי לומד עוד דף גמרא, מצמידים בשמים יהלום נוסף לכתרי. וכל זאת בזכותו של בני רבי מאיר, ובזכות הדמעות שהגרת ותכשיטי שמכרת כדי שמאירק'ה שלי יוכל ללמוד תורה".

טבעת הנישואין

מעשה בבחור ישיבה שחשקה נפשו להגות בתורה יומם ולילה כל חייו.

גם בעת שהגיע לפרקו הודיע ברורות כי זו משאלתו ואך בזאת חשקה נפשו: ללמוד תורה ללא הפסקה. גם כשיהיו לו בעזרת השם ילדים רבים וביתו יגדל, חפץ הוא לעמול בתורה אפילו בלי לשאת משרה תורנית שתגזול את זמנו.

שמעה זאת כלתו לעתיד והסכימה לכך בחפץ לב. כך נישאו השניים כשהיא אחראית על הפרנסה והוא יושב ושוקע בלימוד התורה. חלפו השנים ונולדו לזוג כבר עשרה ילדים. המצב הכלכלי הכביד על המשפחה ואשת החיל פונה לבעלה: "שמא תחפש לך משרה תורנית, מגיד שיעור, ר"מ או משהו אחר?".

"רעייתי", משיב הבעל, "לפני שנים רבות סיכמתי איתך כי גם כשיהיו לנו ילדים רבים ב"ה, לא אעזוב את הלימוד - לא כדאי לנו אחרי כל כך הרבה שנים של מסירות נפש ללימוד התורה לפגום זאת". החרישה האשה כי צדק הוא ממנה. ברוב גדלותה והכרתה בערך לימוד התורה של בעלה, ביקשה ממנו רשות למכור את טבעת היהלום שקיבלה ממנו לחתונתה. הבעל הסכים.

הלכה אפוא הרעיה אל צורף וביקשה ממנו, כי יקבל את טבעת הנישואין שלה וייתן לה את שויה.

הזדעזע הצורף ואמר: "טבעת יהלום שקיבלת מהחתן, לא מוכרים!".

סיפרה לו האשה את סיבת המכירה, כי היא עושה זאת למען התורה, שלא יצטרך הבעל לעזוב את הלימוד. ואך ורק למען סיבה זו היא מוכנה למכור את הטבעת היקרה. התרגש הצורף מן הדברים והשיב לה: "יש לי אח שהוא מומחה גדול ביהלומים. סעי אליו והוא כבר יאמר לך את שווי האמיתי של היהלום שבטבעת". נתן לה את כתובתו, והיא קמה ונסעה אליו.

כשהגיעה אל אחיו של הצורף, היא הגישה לו את היהלום לבדיקה, בלא לספר לו דבר.

השתומם האח: "איני יהלומן כלל! מדוע שלח אותך אחי אלי? תמהני!".

שוב עמדה האשה וגוללה בפניו את סיפור חייה עד להחלטה למכור את הטבעת.

התרגש האח מסיפור מפעם ומרטיט זה ואמר: "לא, אני לא יהלומן, אבל איש עסקים עשיר אני, ואני מאד נרגש

לראות מסירות נפש כזו של אם בישראל למען לימוד התורה, והנני מקבל על עצמי ומבטיח לכם, כי מעתה ואילך אתמוך בכם בכל כוחי באופן מכובד ביותר, כך שהבעל יוכל ללמוד תורה כל חייו ללא כל טרדות כפי חפצכם".

ברכה ביום החתונה

כלות רבות מגיעות אלי בשעת בוקר מוקדמת ביום כלולותיהן לקבל ברכה ביומן הגדול. גם הפעם ניצבה בשעה שש בבוקר כלה נרגשת ובקשה את ברכתי.

סיפרתי לכלה העתידה להינשא היום בלילה, את הסיפור המופלא 'טבעת הנישואין' - אודות המסירות לתורה של זוג צעיר אשר הרעייה ביקשה למכור את הטבעת של החתונה שלה שכל כך היתה יקרה ללה, ובלבד שבעלה יוכל להמשיך ולעסוק בתורה.

וכמובן, גם על הסיעתא דשמיא המיידית של הקב"ה בזכות המעשה שלה על אותו עשיר שהתרגש מאוד ממסירותה לתורה והחליט שהוא דואג לכל צרכיהם מעתה ואילך.

סיפרתי זאת לכלה הנרגשת, בכדי להדגיש לפנייה את מסירות הנפש הראויה, ללימוד התורה של הבעל בכל מצב.

"תדעי", אני אומרת לה, "שהקב"ה שולח סיעתא דשמיא מיוחדת - לכל בית שבו באמת ובתמים רוצים שהבעל רק יוכל לשבת ולהגות בתורה הקדושה בכל כוחו, בשקט ובשלווה.

אני גם מדגישה להן, את החשיבות של הוויתור לבעל, המחמאות, העידוד והכבוד שיש לתת לו על כך שהוא לומד תורה כל כך טוב. זה כל כך עוזר...

עוד הוספתי ואמרי לה, שגם אמי מורת זכתה, שתמיד עשתה כל שביכולתה למען התורה. ועשתה את הכל תמיד באהבה ובשמחה.

ותדע כל אחת מאיתנו העושה זאת, שכשהיא תגיע לעולם האמת, היא תזכה לשבת ליד בעלה וכל התורה שלו - תהיה גם שלה.

(מתוך הספר 'שלישי באשמורת')

מה שסיפרה לי הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה. שמעה וכתבה: ר. אטיאס)

**הם זועקים
ומתחננים, יהודים
יקרים, זכיתם
להיוולד חרדים,
זכיתם ללמוד
תורה ולדעת
איך מקיימים
מצוות, למה לא
התאמצתם יותר
לבוא וללמד גם
אותנו? למה?**

רבה של שכונת גילה בירושלים, הגאון רבי אליהו שלזינגר שליט"א, עם הדרכה בסיסית שכדאי לקרוא לפני שנכנסים לעבודת קירוב הלבבות

אליעזר (לייזר) רוט

עבודת הקודש של קירוב לב בנים אל אביהם שבשמים, היא מן העבודות הקשות שבמקדש, משום שהיא גורמת לנו להגיע לחיבור רגשי ונפשי עם אנשים שלמרבה הצער הנם רחוקים לעת עתה, ועלינו להיזהר מאוד שכשאנו עוסקים בלקרב אותם, אין אנו מרחיקים את עצמנו חלילה וחלילה. סוגיה זו יש לה כמה וכמה אופנים, ולא בכולם נעסוק הפעם, אלא באחד מהם, והוא בהרצת תורה לציבור שאינו נמנה על בוגרי תלמודי התורה והשיבות, ציבור שחסר מושגים בסיסיים בתורת ישראל. איך אנו יכולים ללמד אותם תורה, על ידי שנעלה אותם אל התורה הקדושה ומבלי שנוריד אותה אליהם חלילה וחלילה.

הרי אם נלמד אותם דברים כהווייתם, עלולה התורה להיראות בעיניהם כרחוקה מדרכי נועם. יש איסורים רבים, עונשים חמורים לחוטאים ועוד עניינים שאינם מתיישבים בנוחות עם תפיסת עולמם של מי שאינם מבינים את ההיגיון שמאחורי הדברים.

ניקח דוגמה קטנה: אסור לחתוך נייר טואלט בשבת. מבחינתם מדובר בסוג של 'מדרש פליאה'. מה קשור חתוך נייר טואלט למנוחה הנצרכת בשבת. הרי בורא עולם רוצה שננוח בשבת, שלא נחרוש ונזרע, אפשר עוד לקבל את זה שאסור להדליק אש ולנסוע במכונית. אבל לחתוך נייר טואלט? זאת בכלל לא עבודה. למה שיהיה אסור? עבור מי שקרא ושנה ולמד מדובר בעניין ברור מאליו. הרי התורה ציוותה עלינו לשמור שבת, ואת מלאכות השבת אנו לומדים מן המשכן, אם במשכן היתה מלאכת 'מחתך', די בכך כדי שכל פעולה שהיא מעין מלאכה זו, יהיה אסור לבצע בשבת.

אבל מבחינתם, זה בלתי נתפס.

וזאת רק דוגמה אחת קטנה. יש עוד אינספור דוגמאות שאפשר להביא להיתקלויות חזיתיות בין מה שמוכר לנו כחלקים בסיסיים מהאמונה היהודית, שמבחינתם הוא מעורר תמיהה גדולה מאוד.

איך באמת אנחנו יכולים ללמוד איתם, לדבר איתם, להסביר להם את עיקרי האמונה ואת ההלכות הבסיסיות, בלי להסתבך מצד אחד עם ריבוי איסורים שיגרום להם להתרחק, מצד שני עם עניינים הנוגדים את השקפת היסוד שלהם על העולם ושנראים להם מופרכים לחלוטין, ומצד שלישי לדבוק בהלכה הצרופה בלי לוותר על קוצו של יוד, רק בגלל שאנחנו מנסים כביכול 'לשווק' להם את התורה בעטיפה שתיראה בעיניהם נוצצת יותר.

פנינו עם השאלה הזאת להגאון רבי אליהו שלזינגר שליט"א, רבה של שכונת גילה בירושלים, שכבר עשרות שנים מוסר שיעורים במשנה ברורה לציבור שומעים הכולל בתוכו גם אנשים שעדיין אינם שומרים תורה ומצוות, ואט אט, עם לימוד ההלכה הם מתחזקים ומתקרבים יותר ויותר.

לב מלא אהבה

"יש כמה כללי יסוד שצריך לדעת כשבאים ללמוד עם הציבור הזה תורה, ובמיוחד הלכה", אומר הרב שלזינגר.

"קודם כל צריך לבוא אליהם עם לב מלא אהבה, ואני לא מדבר על הפגנת חיבה ושפע של מילים טובות. לא! אני מדבר על אהבה אמיתית בלב. למה אני לומד איתו תורה? כי אני אוהב אותו ואני רוצה שיהיה לו טוב. אני מאמין שהטוב מגיע רק על ידי לימוד התורה ושמירת המצוות ולכן אני לומד איתו.

לא כי אני רוצה להגדיל את המפלגה שלי, לא כי אני רוצה שהוא יראה כמוני, לא כי אני רוצה שכולם ידעו שאנחנו הצודקים. לא ולא! אנחנו לומדים איתם כי אנחנו דואגים להם! לא לנו!

"ברגע שהוא מבין את זה ומרגיש את זה שאני לא באתי פה לגרוף רווחים על חשבונו, אלא נטו לעזור לו ולקדם אותו, הוא כבר פתוח לשמוע ולקבל

יותר.

"דבר שני, זה לא התורה שלי והתורה שלו. אני לא בא ללמד אותך את התורה שלי, אלא את התורה שלנו. רגליו שלו עמדו על הר סיני בדיוק כמו שעמדו שם רגלי. התורה שייכת לי ולו במידה שווה, הוא צריך לבוא עם אינטרס ללמוד לא פחות מהאינטרס שאני מביא איתי כדי ללמד אותך.

"כלל שלישי, אף פעם לא מדברים בפוליטיקה בשיעור, ומוטב שלא לדבר גם לפניו או לאחריו. עזוב פוליטיקה בצד. מה אתה עכשיו רוצה שאני ואתה נפתור את סוגיית גיוס תלמידי הישיבות או התקציבים לחרדים? בוא נשאר את זה לאנשים שזאת העבודה שלהם.

"כשמתחילים להיכנס לפוליטיקה זה מגיע למקומות לא טובים, כמה שתסביר ותסביר, כשמישהו מגיע מעולם אחר עם סולם ערכים שונה לחלוטין, סביר להניח שכל ההסברים שלך יפלו על אוזניים אטומות, כי אתה משכנע אותו לפי תפיסת העולם שלך, והוא יש לו תפיסת עולם שונה לחלוטין.

"במקום זאת, להתמקד בלימוד עצמו, להתמקד במה שמחבר אותנו. אתה רוצה להתגייס לצבא? תעשה מה שאתה רוצה! אתה רוצה שתלמידי ישיבות יתגייסו, תצביע למי שאתה רוצה בבחירות. אבל עכשיו אנחנו הרי לומדים תורה, מה זה קשור בכלל לכל הסוגיות השנויות במחלוקת. בוא נלמד עוד כמה שורות ונצא מכאן יותר חכמים ממה שהיינו לפני כן..."

"פרשנות שלכם"

ובכל זאת, אי אפשר שלא להיקלע לפעמים לוויכוח. הם אומרים, אני רוצה ללמוד את התורה, אבל מי אומר שאתה מסביר אותה בצורה הנכונה. אולי יש פרשנות אחרת לדברים, הרי בתורה לא כתוב שאסור לחתוך נייר טואלט בשבת, כתוב שאסור לעשות מלאכה, הם יגידו לנו "זה אתם החלטתם שלחתוך נייר טואלט זאת מלאכה..."

הרב שלזינגר משיב: "ההסבר לזה מאוד פשוט ומאוד ברור. אם כואב לך הרגל, אתה הולך לרופא. הוא אומר לך לבלוע כדור ואתה בולע. אם אתה רוצה להתחכם איתו, תגיד לרופא שלא כואב לך הפה, אז למה לבלוע דרך הפה? מה שכוואב זו הרגל, אז מה אתה נותן לי כדור לבלוע דרך הפה?

"אלא מה? בנושאים רפואיים אנחנו סומכים על הרופא שהוא למד והוא יודע. נכון? וככל שהרופא יותר חשוב ויותר מפורסם אנחנו סומכים עליו יותר. אז גם בהלכות אנחנו סומכים על גדולי התורה ועל הרבנים. אם אתה רוצה לדעת מה אסור ומה מותר אתה שואל את הרב, והרב יודע איך פוסקים הלכה.

"אם אתה רוצה, תשאל והרב יסביר לך, בדיוק כמו שהרופא יסביר לך שהכדור מגיע מהפה למערכת העיכול, מתמוסס ופועל את הפעולה שלו שמשפיע גם על כאבי הרגליים. גם הרב יסביר את ההסבר שהמלאכות של שבת נלמדות מהמשכן וכל מלאכה שהיתה חשובה במשכן וכן הלאה."

למה לא אמרת לנו?

"זכיתי להכיר עשרות רבות של בעלי תשובה שהגיעו מהעולם המופקר והמבולבל, והתקרבו ליהדות, עד שהפכו להיות יהודים יראים ושלמים, ובמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

"אני רואה אצלם שיותר ממה שהם מצטערים על זה שהם לא זכו ללמוד תורה מגיל צעיר ולשמור מצוות, יותר מזה הם מצטערים על חיי ההוללות וההפקר בהם חיו לפני שחזרו בתשובה, הם מצטערים על כך שאף אחד לא אמר להם כלום.

אף אחד לא טרח לגשת אליהם וללמד אותם מעט תורה. עד שהם לא גילו את התורה בכוחות עצמם, לא היה להם מושג לגביה, ועל זה דווה ליבם. הם זועקים ומתחננים, יהודים יקרים, זכיתם להיוולד חרדים, זכיתם ללמוד תורה ולדעת איך מקיימים מצוות, למה לא התאמצתם יותר לבוא וללמוד גם אותנו? למה? הם הרי חיים בניתוק מוחלט מהתורה. פעם עוד היו קצת ערכים, היום גם זה כבר אין. בתקשורת שלהם המצב גרוע, שלא לדבר על אכילת נבלות וטריפות, אין להם שום קווים אדומים כיום בכל מה שקשור ליהדות ושמירת מסורת, ולכן האחריות שמוטלת עלינו גדילה שבעתיים, ואנחנו צריכים לעשות כל מה שאפשר כדי להציל יקר מזולל ולקרב את לבם לאבינו שבשמים."

**"הוא היה אברך
חכם ומוכשר,
מוצלח, אבל
עדיין לא האמנתי
שהוא ימסור
שיעור. למה? כי
הוא היה מגמגם...
כן כן, אברך עם
גמגום לא קל,
שהחליט בבוקר
בהיר שהוא רוצה
להיות מגיד
שיעור!"**

הרב מתתיהו גינסברגר, מגיד שיעור ב'דף היומי', ומומחה לתקשורת בינאישית, מסביר מה הסוד לפתיחת שיעורים.

להיות מרביץ תורה. זאת שאיפתו של כל אברך חרדי. למסור שיעור, ללמד לאחרים דעת. הרי אמרו חז"ל שיותר משהעגל רוצה לינוק, רוצה הפרה להניק. טבעם של הברואים הוא לרצות להשפיע משלהם לאחרים, על אחת כמה וכמה כשמדובר בלימוד התורה, וכולנו גדלנו על הערך הבסיסי והיסודי של זיכוי הרבים ולימוד תורה לרבים.

אבל כדי למסור שיעור, צריך לכאורה תכונות נפש של מגיד שיעור. קודם כל צריך ביטחון עצמי, בנוסף יש צורך בכושר הסברה, ולבסוף צריך גם להיות מספיק פופולארי בקהילה כדי שאנשים יבואו לשמוע את השיעור שלך.

כמה אנשים מתוכנו אכן התברכו בכל הכישורים הללו, ובנוסף להם גם באמת תלמידי חכמים ברמה שמספיקה כדי ללמוד וללמד לאחרים דף גמרא ביום או עמוד משנה ברורה וכדו'?

בדיוק לנישה הזאת נכנס מתתיהו גינסברגר שהצליח עד כה לסייע לכ-500 אברכים תלמידי חכמים להפוך למגידי שיעורים מצליחים ומרביצי תורה ברבים.

את הפלא הזה הוא עושה בסייעתא דשמיא, עם הכלים המקצועיים העומדים לרשותו ושאותם הוא מעמיד גם לרשות מגידי השיעורים.

הרב גינסברגר. "אני מעביר סדנאות והרצאות בנושאים שונים הקשורים לתחום, וכמובן גם מאמן אנשים במפגשים של אחד על אחד, מסייע להם להעצים את האישיות שלהם, ולטפח את הביטחון העצמי שלהם.

"נוסף על כך, אני זוכה גם למסור שיעור דף היומי מדי בוקר כבר 17 שנה, וכך בעצם שני התחומים האלו מתחברים אצלי, הקאוצ'ינג ומסירת השיעורים. הקמתו גם קהילת מגידי שיעורים בשם 'חבורות', שמאגד מאות מגידי שיעורים, ואנחנו למדים זה מזה, עוזרים זה לזה, ואני גם מסייע למגידי השיעורים עם אמצעי המחשה והדגמה, או כל סיוע אחר שהם זקוקים לו כדי להצליח בשיעורים.

"כך למושל, לפני שהתחילו ללמוד במסכת 'יומא' את כל הנושא של בית המקדש, איפה היה ההיכל ואיפה העזרה, היכן עמד המזבח, ומה זה 'בין המזבח ולאולם', ואיפה שחטו את הפר והשעיר של יום הכיפורים ועוד ועוד.

"כמובן שהלימוד הזה בלי תמונות מאוד קשה, וגם עם תמונות, כשהלומדים בשיעור מתחילים לדפדף אחורה אל סוף המסכת במקרה שיש תמונות בסוף הגמרא, זה מסרביל את כל התנהלות השיעור. הדפסתי 'רולאפים' עם מפה מצוירת של בית המקדש, וכל מגיד שיעור העמיד בתחילת השיעור את המפה מאחוריו, והראה למשתתפי השיעור את סדר הדברים בעזרת פנס לייזר קטן שהחזיק בידו.

"זה עניין של התארגנות. אם מגיד שיעור צריך לארגן לעצמו את המפה, ולמצוא איך לתלות אותה, זה קשה ומסובך והוא יעדיף לומר למשתתפי השיעור לדפדף בספר. אבל כשאני עושה את העבודה ומכין מאות עותקים כאלו, מבחינת המגיד שיעור זה מגיע בלי שום מאמץ, וזה עוזר לו בצורה יוצאת דופן במסירת השיעורים. זאת רק הדוגמה האחרונה, אבל יש עוד דרכים רבות שבהן הקהילה מסייעת למגידי השיעורים.

"בכל אופן, אותו מפגש שנוצר אצלי בין מסירת השיעור וההתעסקות עם מגידי השיעורים, לבין העבודה שלי שממנה אני מתפרנס, כמאמן אישי באופן פרטני וכמנחה קבוצות ועוד, הבנתי שיש לי ביד את היכולת לסייע לאברכים רבים להפוך גם הם למגידי שיעורים.

"העיקרון שלי הוא ללמד את מגידי השיעורים לפתוח שיעור בארבעה שלבים שזה

כולל לבחור מיקום ולתאם עם האחראים במקום, לבחור שעה בהתאם ליכולותיו של מגיד השיעור, לתכנן מה בדיוק הנושא או הצורה שבה הוא רוצה למסור את השיעור באיזה תוכן ובאיזו רמת לימוד, והשלב הרביעי הוא לבחור קהל יעד שאליו פונה השיעור. כשמגיד שיעור מקבל מיקוד בארבעת השאלות הללו, החלום שלו הופך למציאות, הוא פשוט קם ומקים את השיעור.

"הביטחון העצמי זאת תכונה נרכשת, ברוב רובם של המקרים אפשר פשוט לייצר ביטחון עצמי אצל כל אדם, על ידי אימון אישי פרטני".

בהקשר זה מספר הרב גינסברגר סיפור מדהים אודות אברך כולל שהיה ביישן באופן חריג: "הוא לא היה רק ביישן, אלא ממש סבל מחרדה חברתית".

"האברך הזה היה יושב בכולל, היתה לו שאלה, הוא רצה לגשת לארון ולהוציא ספר כדי לעיין בו, אבל פחד שיצחקו עליו, אז הוא לא קם מהמקום... הוא פחד לגשת למטבח ולהכין קפה שלא יסתכלו עליו, ולא למד עם חברותא כי הרגיש שהוא לא שווה את זה שמישהו יסתכל עליו".

"זה הגיע למצב שהוא כבר התחיל לפתח פחד לפני כל יציאה מהבית. אותו אברך היה חכם, והחליט ללכת לטיפול במקום לסבול בשקט. הוא הבין שמהו אצלו לא בסדר והגיע אלי, בתוך זמן קצר מאוד הוא החל להשיל מעליו שכבות של בושה, וכעבור קצת יותר משלושה חודשים האברך הזה פתח שיעור והחל למסור שיעור לרבים!

"כי באמת, את בעיית הביטחון העצמי אפשר לפתור, השאלה היא רק אם יש לך את הכלים הנכונים, ואם אין לך אתה צריך לראות מאיפה אתה משיג אותם".

הרב גינסברגר מספר לנו סיפור לא פחות מדהים, על אברך שהגיע אליו בעבר וביקש שיייע לו לפתוח שיעור.

"הוא היה אברך חכם ומוכשר, מוצלח, אפילו ביטחון עצמי לא היה חסר, אבל עדיין לא האמנתי שהוא ימסור שיעור. למה? כי הוא היה מגמגם... כן כן, אברך עם גמגום לא קל, שהחליט בבוקר בהיר שהוא רוצה להיות מגיד שיעור!

"אני לא דוחה אף אחד, מי אני שאחליט מי ראוי ומי מסוגל. אם הוא רוצה לפתוח שיעור, אין בעיה. עזרתי לו לנתח את סוג האוכלוסיה בקהילה בה הוא חבר, לבדוק באיזה בית כנסת הכי כדאי למסור שיעור, ניתחנו את אופי הקהילה, מה השעה המתאימה עם הסיכוי הגבוה ביותר להצליח, ויצאנו לדרך.

"תתפלא לשמוע, אבל האברך הזה מוסר שיעור ויש לו לא מעט משתתפים. אני לא הלכתי אף פעם לשמוע את השיעור שלו, אולי עוד אעשה את זה בעזרת ה', ולכן אני לא יודע מה סוד הקסם שלו, אבל הוא בהחלט הוכיח לי ביתר שאת שכל אחד מסוגל לזה, זה רק עניין של ביטחון עצמי וכמובן להתכונן כראוי לפני השיעור. כנראה שהוא מספיק מוכן, ויודע למסור את השיעור בצורה מספיק מעניינת ובהירה, כדי שאנשים יבואו לשיעור שלו למרות הלקות שלכאורה אמורה להפריע לו".

את השיחה מסיים הרב גינסברגר בקריאה למי שלא זכו עדיין להרביץ תורה ברבים, להצטרף לקהילת מגידי השיעורים: "כל אחד יכול, אני באמת ובתמים מאמין בזה, כי ראיתי דברים מופלאים, אנשים שלא חלמו שהם יעזו או יצליחו למסור שיעור, ויש להם ב"ה משתתפים קבועים שלא מוותרים בשום אופן על השיעור היומי שהם שומעים מפייהם. כל המעוניין יכול ליצור איתי קשר ב-0527600080, ואשמח לסייע בעז"ה".

**"הביטחון העצמי
זאת תכונה נרכשת,
ברוב רובם של
המקרים אפשר
פשוט לייצר ביטחון
עצמי אצל כל אדם,
על ידי אימון אישי
פרטני".**

הסיפור המדהים על הסוודר שמשפחת גולדשטיין היתה בטוחה שנגנב ממנה

חייב אדם לדון את רעהו לכף זכות. ראשית, הרי זו מצוה מן התורה, שנית, שלישית ורביעית - כאשר אדם דן את זולתו לכף זכות, רבים הסיכויים שאכן שיפוטו נכון הוא. ולהיפך, מי שנחפז להסיק מסקנות חסרות בסיס, עלול להאשים לשווא את זולתו. הסיפור הבא ממחיש את הדברים.

ביתה של משפחת גודלשטיין בשכונת בית וגן בירושלים הוא בית שבו מקויימות מצוות באהבה רבה. מטבע הדברים, מקפידים בבית זה על שמירת הלשון. וכפי שכולנו יודעים,

**סיפור אמיתי מרתק,
המלמדינו כמה צריך
ללמד זכות על האחר**

הדרך הטובה ביותר להימנע מלשון הרע היא לדון את זולתנו לכף זכות.

מרים ט. היא אורחת של קבע בבית המשפחה. על רקע בעיותיה האישיות דואגת משפחת גולדשטיין להעניק לה הרגשה טובה, הרגשה שנוכחותה בבית רצויה בעיני המארחים. והנה, באחד מימי שישי, הופיעה מרים בבית משפחת גולדשטיין כשהיא לובשת סוודר אשר בלה גולדשטיין בת השש עשרה היתה בטוחה שהוא שלה! אמנם קורה ששני אנשים קונים בגד זהה, אבל הסוודר הזה באמת היה אחד במינו, עבודת-יד מעוטרת בפרווה.

לשבחה של בלה יאמר שמיד ביקשה לדון את מרים לכף זכות וחשבה שהאורחת בטעות ארזה את הסוודר יחד עם יתר חפציה בביקורה הקודם. אבל, כששאלה על כך את מרים, התעקשה מרים שהסוודר הוא שלה.

עקשנות זו הכעיסה לא רק את בלה, אלא גם את אמה, היות ושתייהן חיפשו את הסוודר נואשות למעלה מחודש ימים. בכל זאת, ליתר ביטחון חיפשו שוב בארון ובכל המגרות בין בגדיה של בלה, אך לא מצאו את הסוודר החסר.

בליל שבת, אחרי הסעודה, שוחחה בלה על העניין עם אביה. ד"ר גולדשטיין היה מוטרד מנחישותה של בתו. לא זו בלבד שלא מצא סיבה מספקת להאשים את מרים, הוא גם חשש שעצם החשד עלול להרעיל את אורית הכנסת האורחים בביתו. "אין לנו הוכחה של ממש", החליט האב.

בסעודת השבת למחרת נזכה בלה שבאמצע הסוודר בגב, היה קשר מפותל בצמר ורוד באמצע השורה. היא תיכננה לתקן זאת באמצעות מסרגה, אך טרם הספיקה. עכשיו יעזור לה הקשר הזה בזיהוי הסוודר שלה. אם ימצא קשר כזה בסוודר "של מרים", אזי תהיה זו הוכחה מוחצת שהאורחת אכן לקחה את הסוודר האהובה של בלה.

כאילו במקרה, ניגשה בלה ועמדה אחרי הכסא של מרים, כשהיא מתבוננת היטב בגב הסוודר. ואכן, הקשר הורוד היה שם!

עד כה התנהגה בלה בטבעיות, כאילו נשכח כל נושא הסוודר, אך עתה כבר לא יכלה להתאפק ושאלה את מרים: "מרים, איפה מצאת את הסוודר נחמד?"

"קיבלתי אותו", השיבה מרים.

חשדותיה של בלה גברו עוד יותר. מובן שמרים פקחית למדי ולא תאמר שקנתה אותו בחנות מסויימת, היות ואין להשיג סוודר כזה בשום חנות בעולם.

עם צאת השבת הודו בלה ואמה למרים על ביקורה, אך נותרו בהרגשה שיש כאן ניצול לרעה של אדיבותן. מסתבר שהדבר לא נעלם מעינייה של מרים. למחרת בערב טילפנה אמה לגב' גולדשטיין וביקשה לדעת מדוע הן חושבות שמרים לקחה את הסוודר של בלה.

גב' גולדשטיין היססה לרגע, ואז אמרה: "אם נדבר גלויות, אנחנו בטוחות שזהו הסוודר של בלה. זהו הסוודר החביב עליה מכל והוא נעלם לנו כבר לפני חודש ימים. את מוכנה לגלות לי היכן השגת אותו?"

"קיבלנו אותו מהרבנית סגל", אמרה בפשטות אמה של מרים.

תשובה לעניין, חשבה לעצמה גב' גולדשטיין. הרי ידוע שהרבנית סגל מחלקת בגדים למשפחות נזקקות ואין שום דרך לגלות אילו פריטים חולקו על ידה.

הדיון בנושא הסוודר המשיך גם למחרת, בארוחת הבוקר, כשחני גולדשטיין בת הארבע עשרה כמעט הפילה את צלחתה בהתרגשותה. "אמא! נזכרת... בלי כוונה הכתמתי בדיו את הסוודר של בלה ומסרתי אותו לניקוי יבש, אבל שכחתי לקחת אותו משם!"

גב' גולדשטיין נחפזה למכבסה, כשהיא מקווה שלמרות חוסר הסיכויים בכל זאת תמצא שם את הסוודר של בתה, אבל הסוודר לא נמצא שם!

"מתי נמסר הסוודר לניקוי?" שאל אותה בעל המכבסה.

"בערך לפני חמישה שבועות".

"אני מצטער מאד מאד", השיב, "אבל כל בגד שנשאר כאן יותר מחודש ימים ואין באים לקחתו נמסר לרבנית סגל. את יודעת, זוהי אותה אשה מסורה המחלקת בגדים לנזקקים..."

(סופר ע"י בלה. הובא בספר קולמוסו של הלב

מאת: חנוך טלר מתוך ספרו: The Best of Story Lines)

**במידה
ורש"י
מסביר
אחרת ממה
שחשבת
בתחילה,
עליך
להתבונן
בעניין,
ולנסות
להבין מה
הכריח
את רש"י
להסביר
באופן שונה
שלכאורה
היה נראה
לך כפשט
הפשוט**

פרק עשירי: עצותיו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, לימד לפני שנים רבות את תלמידיו, דוגמאות וכללי דרך, שסייעו לכל אחד להפוך את הלימוד בגמרא לחוויה אישית, ולהרגיש חלק מהגמרא:

בתחילת לימודך, למד קטע אחד שלם בגמרא מבלי לעיין ברש"י.
אתה מעיין, מסביר לעצמך או לחברותא שלך את השאלות, התשובות, ההוכחות והראיות, ורק לאחר מכן פנה ללמוד רש"י.

**דרכים, עצות, רעיונות
ותובנות, להצלחה בלימוד
התורה הקדושה**

תמונה: זנברג בוריס

כשאתה מעיין ברש"י, בדוק האם רש"י הסביר כמו שאתה למדת. אם כן, הרי לך אישור חתום שאכן למדת את הגמרא כראוי. במידה ורש"י מסביר אחרת ממה שחשבת בתחילה, עליך להתבונן בעניין, ולנסות להבין מה הכריח את רש"י להסביר באופן שונה שלכאורה היה נראה לך כפשט הפשוט.

כעין זה, גם בלימוד הגמרא עצמה. כשאתה מגיע למקום בו הגמרא שואלת איבעיא ומציגה שני צדדים לספק, בדוק עם עצמך כיצד אתה היית פוסק בשאלה זו אם היו באים לשאול לדעתך. כשברור לך מה הצד שלך בספק, זה הזמן לבוא ולבדוק את הצד השני. למה בעצם יש כאן ספק בכלל אם ההבנה הבסיסית שלנו נוטה באופן מיידי לצד האחד מבין השניים? בדוק, אולי יש קושי מסוים בצד זה ולכן נאלצה הגמרא להציג שני צדדים לספק.

מדוע צריך תירוץ נוסף?

כאשר תמצא בגמרא יישוב נוסף בדרך של "איבעית אימא", או בדרך של "אי נמי", יש להבין מזה, שהיישוב הראשון יש בו איזה קושי או דוחק. צריך להתבונן ולהבין מהו ומדוע אינו מוקשה לפי הביאור השני. הרבה פעמים גם היישוב השני יש בו איזה קושי ולפעמים שני היישובים משלימים זה את זה. דרך לימוד זו נכונה לא רק בגמרא עצמה, אלא גם כשרש"י או תוספות ושאר הראשונים מביאים תירוץ לשאלתם, ולאחריו מביאים תירוץ נוסף, דבר המלמד על כך שבתירוץ הראשון היה קושי כלשהו. כך גם בלימוד המשניות והברייתות, לא פעם מביאה המשנה דין, ולאחריו היא מביאה מספר דוגמאות בהן חל הדין הזה. אנחנו צריכים לחקור ולהתבונן מדוע הובאו דוגמאות נוספות, ועצם העובדה שהובאה דוגמה שנייה, מלמדת על כך שהדוגמה הראשונה אינה מספיקה בפני עצמה. תמיד כדאי לדעת למה.

זה לא סתם סיפור העניין

עוד מוסיף הגר"י זילברשטיין שליט"א: הרבה פעמים מובא בגמרא או במשנה או ברי"תא, סיפור מעשה כדי ללמוד ממנו הלכה. צריך להבין שלא מוזכרים במעשה פרטים שאינם שייכים לדין הנלמד. לכן יש להתבונן בכל פרט שהוזכר, ולהבין איך ולמה הדין הנלמד תלוי בפרט הזה, ומה יהיה הדין כאשר יחסר - או ישתנה - הפרט הזה.

המסקנה

כשהגמרא מביאה 'הווא אמינא' ולאחר מכן עוברת למסקנה, עלינו לדעת שתמיד סברת ההווא אמינא, היא הסברה הפשוטה יותר, שכל אחד אמור לסבור כמוה, אם לא שהוא נאלץ להגיע למסקנה אחרת מחמת קושי מסוים שיש בהווא אמינא. אם אתה עצמך הבנת מיד בתחילה כמו שהגמרא הבינה במסקנה - ברור שחסר לך משהו בהבנתך את הנושא, ובגללה קפצת למסקנה, במקום שבו הגמרא לא מיהרה לעשות. מדוע, אם כן, הגעת למסקנה לפני שחשבת על ההווא אמינא. (יש"כ להרה"ג ר' זאב יעקבסון שהביא את עצותיו של הגאון ר' יצחק זילברשטיין)

אתה שומע את המגיד שיעור מתרגש, אתה רואה את דיבורי התוספות הארוכים, את רשימות מראי המקומות, ואתה כבר מקבל רפיון ידיים, מתייאש. אני? אלמד את כל זה? כיצד אשתלט על הסוגיה המורכבת הזו? מה עושים?

פרק אחד עשר: הסוגיה הסבוכה

אתה, בן ישיבה העומד על פתחה של סוגיה סבוכה אתה שומע את המגיד שיעור מתרגש, אתה רואה את דיבורי התוספות הארוכים, את רשימות מראי המקומות, את החבורות המסועפות, ואתה כבר מקבל רפיון ידיים, מתייאש. אני? אלמד את כל זה? כיצד אשתלט על הסוגיה המורכבת הזו? מה עושים?

כדאי לך מאוד להקטין את ההר ולהפוך אותו לסולם בעל שליבות עולות. כל שליבה היא יעד בפני עצמה. תעמיד לנגד עיניך יעד יומי בלבד שתציב לעצמך: היום אבין את השאלה והתשובה בגמרא, וזהו! למחרת תוסיף יעד חדש להבין, את הראיה או הדחיה של הגמרא, וזהו! אל תחשוב רחוק מדי. וכך בלא לחץ, תתקדם שלב אחר שלב בהבנת הסוגיה. רק לאחר שתשלוט היטב בדברים, תוכל להסתכל אחורה ולשמוח ואפילו להתפלא איך צלחת את המשוכה המאיימת הזאת. וכה שח לנו הגאון הגדול רבי יצחק שיינר שליט"א:

"הלא כשאוכלים דבר מה מתוק, אין בולעים אותו בבת אחת ובשלימותו, אלא טועמים אותו מעט מעט, כדי ליהנות מטעמו... אף בלימוד התורה כן, אם ירצה האדם לקנות את מתיקות התורה, אל ימהר 'לחטוף סוגיות', אלא ילמד לאט ובהבנה, ויחזור שוב ושוב על תלמודו בישוב הדעת. כך יחוש את מתיקות הלימוד, וכך יקנה חשק לתורה".

היעדים יכולים להשתנות, כל בחור לגופו, אך אל תתיאש ואל תרתע מראש מלהיכנס אל תוך הסוגיה הארוכה מארץ מידה.

אם תלמד כך, הרווח לא יסתכם לסוגיה הנוכחית בלבד, אלא לכל חיי התורה שלך. כשתראה שצלחת בהצלחה את המשוכה המאיימת, למרות שלא האמנת בתחילה בעצמך, הנה השגת בסופו של דבר את הסוגיה - הדבר יפיח בך רוח איתנה של סיפוק ושמחה, וידחוף אותך להמשיך ולהתקדם עוד ועוד. לעולם אל תחשוש מסוגיות ארוכות ומורכבות, משום שתדע שאתה יכול להן, ומנסיוןך תצליח ללמוד אותן בצורה מסודרת, מבלי 'לאבד את הראש'.

אוצרות

7 יהלומים על כיצד התחילו
וצמחו גדולי ישראל. כדאי לקרוא
בשקיקה ולהפנים...

ויהלומים

זוהי ההתחלה של מרן הגאון הגדול רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל

הוא היה הילד הרביעי במשפחה, שמונה אחים ואחיות היו לו. נולד בעייר וואבאלניק. אביו היה סוחר
תבואה, אמו חלתה בינקותו, והקטן נמסר לאומנה זמנית בבית רב העיירה, עד שהבריאה האמא. בהיותו
בן אחת עשרה, החל ללמוד בישיבה שבעיר פוניבז' אצל הגאון הרב יצחק יעקב רבינוביץ.
כן... זוהי ההתחלה של מרן הגאון הגדול רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל

אני נתגדלתי בלי גידול של אב ואם, ובלי גידול של אב ומורי דרך בנערותי

הוא היה בנו של יהודי חם וירא שמים מהעיר אונגוואר בהונגריה. כשגדל, חיפש את דרכו, וחתר אל דרך
לצמיחה בעבודת ה', כפי שכתב:
"דעו בני חביבי, כי אני נתגדלתי בלי גידול של אב ואם, ובלי גידול של אב ומורי דרך בנערותי, וגם אחר כך
לא מצאתי את שאהבה נפשי ללמדני דרך השם כאוות נפשי, ואם הייתי מוצא חברייה של עובדי השם
בימי בחרותי הייתי נוסע אליהם אפילו אלף פרסאות ויותר, ומחמת שלא מצאתי, הייתי מוכרח לעסוק
זה בעצמי". רבו, הרה"ק צבי אלימלך שפירא מבלאז'וב, הסמיך אותו להנהיג עדה.
זו הייתה תחילת דרכו של הרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל, בעל השומרי אמונים'.

זו הייתה תחילת הצמיחה בתורה של מרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זצוק"ל.

כשהיה בן ארבע, עלתה המשפחה לארץ ישראל מעירק, משפחה של צורף. הם התיישבו בשכונת 'בית
ישראל' בירושלים, שם התפרנסו בדוחק מחנות מכולת. מצבה הכלכלי של המשפחה היה דחוק, והבן
נאלץ להתחיל לעבוד בגיל צעיר. הוא למד בתלמוד תורה 'בני ציון' שבשכונת הבוכרים. יצירתו התורנית
הראשונה נכתבה בהיותו בן תשע (!), והיא הערות בשולי הספר 'ראשית חכמה'.
בהיותו בן שתים עשרה עבר ללמוד בישיבה 'פורת יוסף' שבעיר העתיקה, לאחר ששוכנע אביו בחשיבות
הדבר על ידי הרב צדקה חוצין.
זו הייתה תחילת הצמיחה בתורה של מרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זצוק"ל.

הוא לא היה בן של קדושים, ולא מגזע אראליים ותרשישים

הוא לא היה בן של קדושים, ולא מגזע אראליים ותרשישים. ערש מיטתו הוצב בבית הוריו שהיו יהודים יראי ה'; אביו היה נהנה מיגיע כפיו, ללא רקע רבני, אך נשמה חסידיית לוהטת היתה בו. בכוחות עצמו הוא טרח להציב את יסודות הסולם על הקרקע, ועליו התרומם וגבה, עד שראשו הגיע השמימה. זוהי תחילת דרכו של האדמו"ר המקובל מאשלג 'בעל הסולם' זצוק"ל, שכתב פירוש על כל הזוהר הקדוש, ועוד עשרות ספרים בקבלה. כך התחילה חסידות אשלג.

ואמו החדירה בו את יסודות היהדות

נולד בברלין למשפחה רחוקה, כמו מרבית המשפחות היהודיות בגרמניה דאז. אביו כתב כמה ספרים בהיסטוריה יהודית וכללית, ואמו החדירה בו את יסודות היהדות האותנטית. בתחילת דרכו, למד לימודים כלליים, ובגיל שש עשרה הפסיק את לימודיו הכלליים ועבר ללמוד בפרנקפורט, בשיבתו של הגאון רבי יוסף ברייער (נכדו של הרש"ר הירש זצוק"ל). זוהי תחילת דרכו של גאון המוסר הגה"צ רבי שלמה וולבה זצוק"ל.

זה היה הרקע שבו צמח וגדל בתורה מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל

נולד בירושלים למשפחה עולים מהעיר שיראז שבפרס. בארץ שימש אביו כגבאי בית הכנסת 'אוהל רחל' בשכונת בית ישראל בירושלים. הוא גדל בשכונת שמואל הנביא בירושלים, בכור במשפחה ברוכת ילדים. בילדותו בתלמוד תורה 'בני ציון' עסק בתורה מתוך רעב. זה היה הרקע שבו צמח וגדל בתורה מרן הגאון הגדול רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל.

הוא עבד בחנות פרוות והשתכר דולר ורבע לשבוע.

נולד בסלוצק. בהיותו כבן שמונה, היגרו הוריו אתו ועם אחותו הקטנה לארצות הברית והתיישבו ב'לואר איסט סייד' בניו יורק. אביו התקשה למצוא עבודה מאחר שסירב לעבוד בשבת. לכן חזרה המשפחה כעבור חמש שנים לרוסיה, והוא נשאר לבדו בניו יורק. הוא עבד בחנות פרוות והשתכר דולר ורבע לשבוע. כשהתייצב כלכלית, שלח כרטיסים להוריו, והם הגיעו לארה"ב, כשהוא ממשיך בעסק הפרוות. כך צמח 'החפץ חיים' של אמריקה הגאון רבי יעקב יוסף הרמן זצוק"ל.

(מתוך 'מרוה לצמא')

הצטרפו גם אתם
וקבלו ישירות
למייל שלכם
את מגזין אחינו
לחינוך ותורה
'בית היין'

לחצו כאן

או שלחו מייל לכתובת
dirshu@dirshu.co.il

מדורו של הרב אליעזר (לייזר) רוט

להשתכר מבית היין

שכחתי לקחת עמי כסף לתת צדקה

מלבד גדלותו העצומה של **הגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל** בכל מכמני התורה, גודל מידותיו היו לשם דבר, ובמיוחד זהירותו בכבוד הזולת באופן מופלא.

היה זה בעיצומו של שיעור בהיכלה של ישיבת 'בית יהודה' בב"ב, הגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל שקוע בעומקה של סברא, ועני נכנס לקבץ נדבות. רבי מיכל בדק בכיסיו ולא מצא מעות, הוא ביקש מאברכים שישבו בסמיכות אליו, וכשראה העני דאגתו, אמר לו: "הרב לא צריך להיות כל כך טוב, מי שהוא מדי טוב - סובל"...

כשיצא העני, ראה רבי מיכל שעת הכושר ללמד תלמידיו פרק בהטבת הבריות - אחד מהגדולים אמר על הפסוק: 'יוסיף דעת יוסיף מכאוב', שאולי לא כדאי לדעת כ"כ כי זה יוסיף מכאוב, אבל האמת, שלמרות שיוסיף מכאוב, כדאי הדבר כדי להוסיף דעת. 'גם אם צדק העני הזה' - אמר רבי מיכל - 'כדאי לסבול העיקר להיות טוב, ועוד יותר טוב!' ופעם כשיצא מביתו לשמחת נישואין, אחרי שכבר ירד

נודע לי על טיסה מיוחדת מפריז לארץ הקודש

הג"ר מיכאל טולידנו שליט"א, ר"מ "אור ברוך" בירושלים, סיפר סיפור מופלא שראוי להעלותו על נס, זוכים אנו לשמוע מבעל המעשה, אחד ממקימי עולם הישיבות לעדות המזרח בארה"ק,

"בצרפת חי בשעתו יהודי אמיד ויקר בשם הרב יוסף לוי, אדם נכבד עם תודעה עמוקה ליהדות, אשר הגיע לשם מתוניס, והוא נודע כאדם ירא שמים גדול. באותה עת הם היו שלושה אחים במשפחה.

"בעבר הקמתי מקום תורה מפואר בצרפת, וכנכד הגאון רבי רפאל ברוך טולידנו זצוק"ל, שרומם קרן התורה בצרפת והקים מוסדות מפוארים שנקראו 'חזון ברוך' והפקידם בידי בני משפחה, עליתי ארצה להקים את משאלתו וחלומו הגדול של הסבא להקים מוסדות תורה לבני עדות המזרח בארץ הקודש'. אלא שככל יהודי בעל הבנה, הוא ידע כי ללא עזרה מיוחדת מנדיבי עם לא יהיה בידו להקים ולייסד ישיבה חדשה בארץ הקודש, שכולה על טהרת הקודש.

"באותן שנים לא הייתה ישיבה כזו מצויה כלל בארץ הקודש, והצורך היה חיוני וראשון במעלה. לאחר שגמלה בלבו ההחלטה להקים ישיבה לתפארת בירושלים, ואף נמצא מגרש גדול בפאתי שכונת בית וגן הירושלמית, כל שנדרש היה למצוא את הנדיב שיוכל להרים קרנה של תורה בהיקף כה גדול כפי שנדרש.

'מפה לאוזן עברה השמועה כי בצרפת קיים אותו נדיב לב, הרב יוסף לוי, ולרבי מיכאל שליט"א ידוע היה שבידו של אותו נדיב לב יהיה לסייע לו להקים את המגדלור התורני לתורה. אלא שכל הניסיונות לאתרו עלו בתוהו, ולמרות הניסיונות הרבים כמה פעמים להשיגו, הדבר לא צלח. אך הוא לא נרתע

הינו קודש קדשים ממש, והיהודים האמידים שבה ישמחו לסייע ולעזור למחברה הדגול שמצילים מדי שבת מאיסורי השבת.

"שמחת על הידיעה, וביקשתי מאבא להטות את המסלול לאותה קהילה מדוברת כפי שייעץ לנו אותו יודע דבר. הייתי בטוח שהמסע יוכתר בהצלחה כפי שקיוונו, אך אבא היה נחרץ בדעתו - "איננו הולכים לשם'.

"אני בתמימות שאלתי: מדוע לא?

"ואבא זצוק"ל השיב: 'אינני רוצה ליהנות מכספי 'מעשה שבת', ואם בגלל הספר ושכחו נוכל לקבל כספים רבים יותר, זהו מעשי שבת שאין לי בהם חפץ ותמורה'. השבתי: לאבא - הרי אנו לא נוטלים ולו אגורה אחת בעבורנו, כל הכסף כולו קודש להחזקת תורה, ולהרבות תורה בישיבות החשובות שהוקמו על ידו.

ואבא במבטו המיוחד משיב לי בפסקנות ובנחישות: 'וכי תלמד אותי מהו לשם שמים?!

וכשהעיסוק כולו לשם שמים, ההתנהלות כולה מתנהלת אף היא בהתאם, וכך הוא ממשיך לתאר - "ידוע כמה אבא הקפיד על תפילות במניין ובזמנם הקבוע, לא היה פעם שיצא מן הבית ולא לקח עמו את התפילין, שמא יצטרך להם. אצלו כל סעיף ותג מדברי המשנה ברורה ושער הציון, לא היה תמרוז או אמרה, זו הייתה מציאות חיים שלא יתכן לחיות אחרת. לא פעם אירע שהגיע לשדה תעופה גדול וסואן, ונאלץ להתפלל במקום ולהניח תפילין, ניסו לסדר לו מקום שקט וראוי לתפילה, אך ללא כל מוצא, האולמות כולם היו סואנים בבני אדם, והרעש וההמולה היו מנת חלקם.

"אבא פקד להניח את התפילין בפינה שמצאנו לעצמנו, ואמר בקול בוטח וסומך - הרי שנינו 'וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך', אם נניח את התפילין ויראו עלינו שם ד', הם יראו ויפחדו מעמנו. והיה הדבר לפלא. אבא רק סיים להניח את התפילין לראשו, ולפתע ללא כל סיבה הנראית לעין, החדר כולו התרוקן, המוני בני האדם עזבו את המקום כלעומת שבאו, ויכול היה להתפלל בשלוות נפש כהרגלו מדי בוקר בישיבת קול תורה הירושלמית. אף בשדה תעופה סואן באמצע מסע ארוך, שאיש לא האמין ששייכת מציאות שכזאת כלל".

מתוך מוסף פסח תשע"ח - "יתד נאמן"

במעלית בדרכו לרכב, ביקש ממלווהו לשוב לביתו באמרו 'שכחתי משהו'. המלווה שאל: "מה הר"י שכח, אני אעלה להביאו..." ורבי מיכל השיב: "לבשתי את הפראק של שבת", כי מהנהגותיו הנפלאות, לתת לבעל השמחה הרגשת נכבדות שבאים לשמחתו עם בגד שבת, באומרו, שכשהולכים לשמחה, באים לכבד אנשים, וכלשונו: 'מען דארף מכבד זיין מענטשען', ולכן שכחתי לקחת עמי כסף לתת צדקה אם אתבקש. ולא יפה לומר לגבאי צדקה בחתונות: אין לי..." לכן עלה שוב לביתו לקחת הכסף עמו.

אהבתו זו הרעיף לא רק במעשי החסד הרבים, אלא אף בתלמידיו בכל שנות הרבצת התורה שאהבם ללא גבול. ופעם סיפר שבשנת תרצ"ו כשהיה בוורשא, שמע שמרן הגר"ש שקאפ זצוק"ל שכב בבית החולים אחרי ניתוח, ורצה לבקר, ונכנס לבית החולים לקדם פניו, ובתוך כך התעניין אצלו על יחס הרופאים אליו. השיבו רבי שמעון - אם הרופאים היו מתייחסים לכל חולה כאן כמו שאנו מתייחסים לכל תלמיד בישיבה, היה טוב... והיה נאה דורש ומקיים, שכל תלמידיו אכן הרגישו הקשר הייחודי שעמל לגדלם ולהחכימם.

(יתד נאמן)

אבא היה נחרץ בדעתו - "איננו הולכים לשם

סח באוזנינו הגאון ברוך נויבירט שליט"א ראש ישיבת נתיבות חכמה" - "פעם נסענו עם אבא לאחת ממדינות דרום אמריקה לצורך גיוס כספים להחזקת הישיבות שבראשותו. בכל מקום אליו הגיעה השמועה על בואו של מחבר 'שמירת שבת כהלכתה', התקבלנו באהדה ובמאור פנים.

"באחת הקהילות, סיפר לנו אחד היהודים האמידים בתום לב, כי כדאי לנו לסור לאחת הערים הסמוכות, שם הספר 'שמירת שבת'

ונשא תפילה בפיו שד' יהא בעזרו.

"לאחר כל התלאות, משראיתי כי לא צלח בידי, התלבטתי תחילה אם לנסות ולאתר עוד דרכים להגיע לאותו נדיב שהדרך להשיגו הייתה קשה מאד, אך משראיתי כי אין הדבר עולה בידי, גמרתיו אומר לשוב ארצה.

"בעודי תר אחר כרטיס לחזרה מהירה ארצה, נודע לי על טיסה מיוחדת מפריז לארץ הקודש בקבוצה ששכרה מטוס פרטי ומשכך ביקשתי אף אני להשיג בו מקום, וב"ה הצלחתי בכך.

"בנסיעה בעודי יושב ומהרהר בקורות אותי, זימנה ההשגחה 'ובמקרה' התיישבתי לצדו של אותו נדיב לב - רבי יוסף לוי... בליבי התפללתי שהקב"ה ישים את מילותיו בפי ואדע איך לדבר עמו בצורה מושכלת, ומבלי לחשוב הרבה אמרתי לו בטבעיות שמזה זמן רב אני מחפש אותו בהיותו גביר גדול, וחיפשתי את ההזדמנות לספר לו בקשה מיוחדת לה נצרך אני לעזרתו הרבה. וכך תוך כדי נסיעתנו, סיפרתי לו בארוכה על כל הרעיון המיוחד שגמל בליבי להקמת ישיבה גדולה בקמפוס מפואר בארץ הקודש, הסברתי לו שעתה בדיוק אנו אמורים להתחיל, ואין לנו מי שיממן את העלות היקרה של בניית הקמפוס המפואר שעלותו גבוהה מאד...

"סופו של דבר: המשפחה כולה התגייסה לעזור ולהרים בניין גדול בקמפוס מורחב ומרשים... המעניין הוא שהקב"ה שילם להם עוד בחיי חיותם, וזכו לצד העושר הגדול שנפל בחלקם, שכל בנייהם בעלי תורה ואף נכדיהם מפארים כיום את היכלי הישיבות הקדושות..."

מתוך מוסף פסח תשע"ח - "יתד נאמן"

אני זוכר איך אבא נכנס אז הביתה וסיפר לאמא בצורה מאוד לקונית ועובדתית שהשבוע לא הצליח כלום בפרנסה

הרב משה רייך. מרצה בסמינרים וברחבי הארץ, נזכר באביו - רבי דוד רייך, ולומד גדולה שבפשטות. זיכרונותיי מבית אבא רבים הם. מי שזוכה להכיר 'הודי פשוט' בן הדור הקודם יודע שאין דבר כזה 'הודי פשוט'. אבא היה יהודי ששמחת החיים שלו הייתה לשם דבר. בכל מצב היה לו דבר תורה מוכן לשמוע או לומר, ה'משנה ברורה' היה מונח ליד מיטתו, והוא היה קורא בו בכל ערב כמה שורות עד שנרדם, ועל תפילה במניין הקפיד גם בגיל שמונים ותשעים. בשתי מילים אפשר לומר עליו שהיה 'עבד ה' אמיתי'.

שתי שיחות שנחקקו עמוק בליבי היו שיחות

שנערכו בין אבי זצ"ל לאימי שתחיה, ואני הייתי עד להם שלא בידיעתם. השיחה הראשונה התנהלה ביום חמישי. אני זוכר איך אבא נכנס אז הביתה וסיפר לאמא בצורה מאוד לקונית ועובדתית שהשבוע לא הצליח כלום בפרנסה. לשאלתה מה יעשו עם שבת (אמא אמרה בפעם אחרת שתמיד התפללה שגם אם כל השבוע לא תצליח הפרנסה מי יודע מה, לשבת יהיו להם קצת דג וטיפת עוף, אבל לפעמים גם זה לא היה...) אבא זצ"ל ענה - אין, וכך הסתיימה השיחה, ללא טרזניה או מרידות. אם מהשיחה הזאת יכולתי ללמוד הרבה, ממה שקרה בפעם הבאה למדתי הרבה יותר. באחד הימים אבא זצ"ל חזר הביתה כשהוא אינו רגוע ואפילו נסער. כאשר נשאל על ידי אמא שתחיה מה קרה (מה יכול להיות גרוע יותר מלעבוד שבוע שלם ולא להרוויח כלום?) הוא אמר בעצב עמוק: "ישבתי כל היום ולא הצלחתי להביץ את דף הגמרא של השיעור בדף היומי, מה אני הולך לעשות?" יש דבר כזה איש פשוט?

זיכרון נוסף מאבא התרחש כשהייתי בחור ישיבה. באחת השבתות אמא שתחיה הביאה קציצות לשולחן שבת. אבא החמיא לה על קציצות הדג, ואמא תקנה אותו שמדובר בקציצות עוף ולא דג. ישבתי באותם רגעים ליד אבא וראיתי איך בבת אחת הוא מחוויר ונהיה עצוב נורא. שאלתי אותו מה קרה והוא אמר שביום שישי עשה 'טועמיה' לקציצות, כנהוג ומכיון שהיה בטוח שמדובר בקציצות דג, הוא שתה קפה כמה שעות מאוחר יותר. ניסיתי להרגיע את אבא ולפייס את רוחו באמירה שהוא היה שוגג גמור ובכל מקרה מדובר באיסור דרבנן, ויש כאלו שלא נוהגים אפילו לחכות שש שעות וכדומה אבל אבא לא ענה, רק אמר שהיום שבת ואסור לחשוב על מה שקרה. ביום ראשון, יום החופש במנצ'סטר שגרנו, ישב אבא ללמוד מתשע עד אחת כהרגלו. כשחזר הביתה היה נראה לי שהוא קצת רעב. שאלתי אותו האם הוא רעב ואבא אמר "די" שאלתי אותו האם קיבלת תענית על מה שקרה ביום שישי, ואבא ענה בפשטות 'כן, אבל דעתי אינה נוחה מלדבר על כך', ניסיתי שוב להפיס את דעתו ולהזכיר לו שהיה שוגג גמור אבל אבא קטע אותי ואמר בפשטות: "אם הקב"ה הביא על ידי תקלה בנושא האוכל, נראה שיש לי מה לתקן שם", והמשיך הלאה.

אם יש בי מעט יראת שמים וענווה, היא מאבא ז"ל.

(מתוך לבית, המבשר)

המלכים

גזור ושמור

המלכים			
מלכים	שנים	שנים	שנים
שאול בן קיש		2881-2884	
דוד בן ישי	איש בושת בן שאול	2884-2891	על שבטו
		2891-2924	על כל ישראל
שלמה בן דוד		2924-2964	
מלכי יהודה	> התפלגות המלוכה <		מלכי ישראל
רחבעם בן שלמה	2964-2985	2964-2981	ירבעם בן נבט
אבים בן רחבעם	2985-2986	2981-2983	נדב בן ירבעם
אסא בן אבים	2986-3009	2983-3024	בעשא בן אחיה
	3009-3010		אלה בן בעשא
	3010		זמרי
	3010-3021		עמרי
יהושפט בן אסא	3021-3041	3024-3047	אחאב בן עמרי
יהורם בן יהושפט	3041-3043	3047-3055	אחזיהו בן אחאב
	3043-3055		יהורם בן אחאב
אחזיהו בן יהורם	3055-3083	3055-3056	יהוא בן נמשי
		3056-3061	עתליה בת אחאב ¹³
יואש בן אחזיהו	3083-3098	3061-3101	יהואחז בן יהוא
אמציה בן יואש	3098-3114	3101-3115	יואש בן יהואחז
	3114-3153		ירבעם בן יואש
			3153
	3154-3164		3115-3167
מנחם בן גד			שלום בן יבש
פקחיה בן מנחם	3165-3166		מנחם בן גד
יותם בן עוזיהו	3167-3187	3167-3183	פקח בן רמליהו
	3187-3205	3183-3199	הושע בן אלה ¹⁴
אחז בן יותם		3199-3228	
חזקיהו בן אחז		3228-3283	
מנשה בן חזקיהו		3283-3285	
אמון בן מנשה		3285-3316	
יאשיהו בן אמון		3316	
יהואחז בן יאשיהו		3316-3327	
יהויקים בן יאשיהו		3327	
יהויכין בן יהויקים		3327-3338	
צדקיהו בן יאשיהו			